

AHOJ!

HOUTSNEDE VAN HAN KRUG

Ledenbrief van de
Vereniging Vrienden
Nederland - Tsjechië & Slowakije

Nr. 132 oktober 1997

COLOFON

Bestuur:

A. Hoogstad
Antoniuslaan 33, 3341 GA Hendrik Ido Ambacht
Tel./Fax: 078-681 26 03

voorzitter

Mevr. H.G. v.d. Burg-Meijer
Nieuwendamlaan 274, 2547 JR Den Haag
Tel./Fax: 070-325 86 79

secretaris

A. den Boogert
Postgiro rekn.nr. 379543 t.n.v.
Ver. Vrienden Nederland-Tsjechië & Slowakije
Tel./Fax: 010-420 55 81

penningmeester

Mevr. M. van Dorst
Saffierhorst 276, 2592 GP Den Haag
Rel.: 070-347 04 56

vice-voorzitter

D. Klein Breteler
G. Molenaar
G.P.A. Schöpping

Mevr. H. Sugito
K.L. Thio
J. Vrijhof

Redactie 'AHOJ!':

Mevr. Hennie v.d. Burg-Meijer
Nieuwendamlaan 274, 2547 JR Den Haag

tel./fax: 070-325 8679

Johannes Sugito
Bert Marcus

mevr. Jarka van Unnik

GTSM

(Genootschap voor Tsjechische en Slowaakse Muziek):

Hans Wallin (voorzitter)
Prins Bernhardlaan 21, 2264 CA Leidschendam

tel. 070-327 87 06

Wim Brandse
Jacques de Coo

Afdelingen:

Amsterdam: K.L. Thio tel. 020-679 14 23
Rotterdam: A. den Boogert tel. 010-420 55 81
Den Haag: L.M.A. Marcus tel. 070-356 04 88

V.N.T.S.-Filmdienst:

K.L. Thio
Van Baerlestraat 59, 1071 AR Amsterdam

tel. 020-679 14 23

Info Stedenbanden:

J.M. van Gastel
tel. 070-390 11 90

Info Reisdienst:

K.L. Thio
tel. 020-679 14 23

ISSN 1383-0899

Ahoj! Een hartelijk welkom voor onze
nieuwe leden, ingeschreven op:

09/09 Fam. R. Tiggelman,
Lekkerkerk;
16/09 Fam. A. Boom,
Markelo;
16/09 Dhr. M. Taschener,
Amsterdam;
25/09 Dhr. Th.J. Roodenburg,
Zoetermeer;
02/10 Fam. D. Lopaczuková,
Haarlem.

Leden en donateurs ontvangen gratis het verenigings-
blad 'AHOJ!'.
Uit het huishoudelijk reglement:

Lidmaatschap

Aanmelding als lid/donateur van de vereniging kan
uitsluitend geschieden door een aanmeldingsformulier
geheel ingevuld en ondertekend aan het bestuur te doen
toekomen.

Zodra de contributiebetaling door het bestuur is ontvan-
gen, ontvangt het lid een lidmaatschapskaart voor het
lopende verenigingsjaar.

De leden zijn verplicht de contributie over enig jaar voor
1 maart van dat jaar te voldoen op een door het bestuur
aangegeven wijze.

Indien een lidmaatschap na 30 juni van enig jaar ingaat,
is het betreffende lid over het nog resterende gedeelte
van dat jaar slechts de helft van de geldende jaarcontri-
butie verschuldigd, met dien verstande dat bij toetreding
als lid in november of december over het dan lopende
jaar in het geheel geen contributie verschuldigd is, mits
de contributie over het volgende jaar wordt voldaan.

Statuten, artikel 5.4:

Het lidmaatschap eindigt door opzegging door het lid,
door het overlijden van het lid of door roeyment van het
lid door de algemene ledenvergadering. Opzegging kan
slechts schriftelijk geschieden, uiterlijk twee maanden
voor het einde van een verenigingsjaar.

Duur advies

Dokters zijn rare kerels. Ze
zeggen dat je moet ophouden
met werken en dan sturen
ze je een rekening waar je
een half jaar hard voor moet
buffelen.

Psychiater: "Ik heb een interes-
sant geval van schizofrenie
bij de hand. De patiënt denkt
niet alleen dat hij twee mensen
is, maar hij betaalt ook voor
twee."

Café-bistro "De Poal"
ligt aan de rand van het natuurpark
"De Meinweg" in Limburg.

Tsjechische specialiteiten

met de beroemde
uit het vat.

Pilsner Urquell

Gezellig tafelen bij Helena en Karel Blaha
Grootestraat 6; 6063 Al Vlodrop.
Tel/fax: 0475-401590. Dinsdag gesloten.

VAN DE VOORZITTER

Het is 4 oktober, 's morgens vroeg. Ik denk er aan dat ik niet naar Hoorn kan gaan en ik zal jullie missen. Misschien is dat omgekeerd ook het geval en moet jullie laten weten wat er met mij aan de hand is.

Deze "Van de voorzitter" gaat in hoofdzaak over hemzelf.

Ik lig in het Jacobus Ziekenhuis in Zwijndrecht sinds 25 september. Eerst 24 uur aan de hartbewaking. Gelukkig kreeg ik geen infarct, maar dat is best spannend en 24 uur duurt dan lang. Op een moment dacht ik dat het "tussen de oren" zat.

Eergisteren kreeg ik een grote teleurstelling te verwerken. De catheterisatie wees uit dat ik drie bypasses nodig heb.

Ik had gehoopt dat mijn verstoppingen door dotteren wel verholpen konden worden maar die hoop was ijdel. Ik wacht dus op de operatie. Hoe lang? Over een paar dagen weet ik dat.

Allerwegen hoor ik hoe mensen daarvan opknappen. Maar ik zie er wel tegenop.

En soms, gaan de gedachten wat verder... Ik maak nu een sprong en probeer mij te richten op wat daarna komt. Op het herstel. Hoewel, ik had weinig klachten.

Op dat herstel richt ik mij, probeer dat althans. Als je doodziek bent is dat gemakkelijker, denk ik, maar nogmaals, dat ben ik niet.

Tot betere tijden,

Arie Hoogstad

VAN HET BESTUUR

Hoe gevoelig is gevoelig.

Als wij naar ons verenigingsblad 'Ahoj' kijken is het duidelijk dat er meer nieuws en bijzonderheden over Tsjechië in staan dan over Slowakije.

De zaken die over Tsjechië gaan, zijn meestal positief, terwijl de wetenswaardigheden over Slowakije dikwijls de indruk wekken dat in dit mooie land geen goede dingen gebeuren.

De leden die de laatste voorjaarsvakantie met de door de VNTS georganiseerde busreis door Slowakije zijn meegeweest, weten echter wel beter.

Het is een schitterend mooi land, het heeft zeer goede wegen en is bijzonder toerist-vriendelijk. Aan bezienswaardigheden ontbreekt het in dit land ook beslist niet en we doen het land en hun bewoners beslist tekort als we dit niet naar buiten zouden brengen als VNTS-er.

Ik wil dan ook beslist een lans breken om nog meer over Slowakije te publiceren en een zekere balans te brengen in de berichtgeving.

Zoals ik in mijn aanhef al heb aangegeven, lijkt die balans wel eens teveel naar de Tsjechische kant over te hellen, wat door de Slowakije-fans als negatief wordt ervaren. Vandaar mijn vraag "hoe gevoelig is gevoelig".

Het is toch iedereen, die bekend is met onze vereniging, duidelijk dat wij na de omwenteling onze naam VVNT (Vereniging Vrienden Nederland-Tsjechoslowakije) hebben aangepast aan de nieuwe situatie nl. VNTS (Vrienden Nederland Tsjechië en Slowakije).

Wij onderhouden vriendschapsbanden met de bewoners van beide landen.

Dit proberen wij op allerlei manieren tot uiting te brengen, o.a. met het organiseren van onze jaarlijkse busreis. Het ene jaar naar Slowakije, het andere jaar naar Tsjechië.

Men moet niet het "gevoel" krijgen dat er tussen beide landen onderscheid gemaakt wordt.

Arie den Boogert

Najaarsconferentie VNTS te Hoorn

Op 4 oktober jl. vond in het historische Hoorn de jaarlijkse najaarsconferentie van de vereniging plaats. De Oosterkerk, omgebouwd tot een aangename conferentie- en ontmoetingsruimte, diende als decor voor een veelzijdige en boeiende bijeenkomst. Veel leden van de VNTS en andere belangstellenden hadden de moeite genomen naar Hoorn te komen. Helaas kon de voorzitter van de vereniging, Arie Hoogstad, er niet bij zijn. Hij lag op dat moment in het ziekenhuis voor een hartoperatie (men leze het stukje van de voorzitter in dit nummer van 'Ahoj'). Als vice-voorzitter van de vereniging had ondergetekende de taak om de honneurs waar te nemen.

Veelzijdigheid was een kenmerk van de najaarsconferentie 1997. Zeer verschillende onderdelen maakten deel uit van de programmering.

Een hartelijk welkom van burgemeester Janssens die een korte historische schets gaf van zijn stad (*jammer dat de Tsjechische schrijver Karel Čapek Hoorn niet in zijn befaamde 'Over Holland' heeft opgenomen*) en het vijfjarig bestaan van de contacten van Hoorn met de Tsjechische stad Pířbram memoreerde.

Een lezing met discussie over de betekenis van Europa voor Tsjechië, een optreden van het Kamerkoor uit Pířbram en het overhandigen aan de heer Igor ředo, eerste secretaris van de Tsjechische Ambassade, van het door de leden en donateurs van de vereniging bijeen gebrachte geld, f 6.500,-, ter ondersteuning van het oplossen van de gevolgen van de watersnood in Tsjechië.

Na de lunch een rondleiding door Hoorn die gevolgd werd door een bezoek aan de Noorderkerk waar foto's van de stad Pířbram en een tentoonstelling van beeldende kunst en kindertekeningen uit Hoorn's zusterstad te bezichtigen waren.

Boeiend was de conferentie te noemen vanwege een mengeling van historie, cultuur, economie en politiek en persoonlijke (Nederlandse, Tsjechische en Slowaakse) gesprekken tijdens koffiepauze, lunch en rondleidingen.

Zwaartepunt van de ochtend vormde de lezing van de heer Ruud Knaack, docent aan de Universiteit van Amsterdam en gespecialiseerd in de economie van Oost-Europa. Hij sprak over Europa en Tsjechië, een actueel thema nu het land aan de vooravond staat van toetreding tot de Europese Unie.

In zijn betoog ging hij o.a. in op de voor- en nadelen van toetreding zowel voor Tsjechië als voor Europa, zowel op korte als op lange termijn.

In een volgende editie van 'Ahoj' zullen wij nader ingaan op de inhoud van de lezing van de heer Knaack. Tijdens de discussie zegde hij toe zijn visie over 'Tsjechië en Europa' op schrift te zetten (zodra deze tekst beschikbaar is, wordt daar in 'Ahoj' melding van gemaakt).

De VNTS kijkt terug op een najaarsconferentie die, mede dank zij de medewerking van de Stichting Stedenband Hoorn-Pířbram en de Gemeente Hoorn, geslaagd te noemen is.

Marijke van Dorst

VAN DE REDACTIE

Het is telkens weer een andere 'Ahoj'. Er is nu wél nieuws over tentoonstellingen, maar de rubrieken "Onze boekenplank" en die van het Muziekgenootschap zijn blanco. Dat is niet erg, want nu is er meer plaats beschikbaar voor "Van de leden" waarin uiteindelijk de beloofde bijdrage van Annette Kip is geplaatst, alsmede de rapportage van Věra Isbrücker over de tweetaligheid van in Nederland wonende Tsjechen en Slowaken.

Voorts doet Marijke van Dorst verslag over de zeer geslaagde Najaarsconferentie te Hoorn en zijn er enkele "Evenementen" te melden.

Er zijn weer interessante knipsels verzameld en de muziekkalender ontbreekt evenmin.

Zo zoetjes aan belanden we in een ander jaargetijde; de natuur tooit zich al met warme herfstkleuren en dan gaat ook de klok weer een uur achteruit. De kachel en het licht moeten aan. Ach, elke periode heeft haar charme, dat is toch mooi!

Hennie van der Burg

EVENEMENTEN

Op zondag 26 oktober a.s., om 12.15 uur wordt er een concert gegeven in de Pieterskerk te Leiden door het orkest La Pellegrina o.l.v. Dinkjan Horrynga met de solist Václav Bernášek uit Praag.

Op het programma staan: Ouverture Don Giovanni, W.A. Mozart en het Celloconcert van A. Dvořák.

Toegang: voorverkoop f 20,-; cjp/65 + f 17,50; op de concertdag resp. f 27,50 / f 20,-.

Het Pellegrina-orkest is samengesteld uit zeer ervaren amateurs en uit beroepsmusici. De leden komen uit Engeland, Nederland, België, Frankrijk, Tsjechië en Duitsland. Het orkest komt op projectbasis bijeen en heeft onlangs een concert verzorgd in Tsjechië.

Orkest en solist kwamen overeen het concert in Leiden te herhalen, met mede als doel ondermeer geld in te zamelen voor de slachtoffers van de watersnood in Tsjechië van de afgelopen zomer. Daarnaast is het natuurlijk fantastisch om nog eens met een zo gevierde cellist te mogen optreden.

Václav Bernášek is een gerenommeerd cellist, tevens lid van het Kocian Kwartet te Praag. Met dat kwartet heeft hij een reeks van ca 15 cd's uitgebracht die uitstekende kritieken hebben gekregen.

Voor en na het concert is er gelegenheid koffie e.d. te drinken in de Pieterskerk.

Het cello-concert van Dvořák is niet alleen voor de solist een bijzonder werk, technisch moeilijk maar met prachtige melodie-lijnen. Ook voor de instrumentalisten is het dankbaar werken, waar in werkelijk alle instrumentgroepen wel belangrijke soli tot uiting komen.

Zondag 26 oktober is het in Leiden koopzondag, dus een mooie gelegenheid voor een dagje Leiden. Parkeren doet u voordelig (f 5,-) op het terrein aan de Haagweg met gratis vervoer naar de binnenstad/Pieterskerk (halte Gerecht).

Inlichtingen: Marinus de Mooij, tel. 071-4074028; e-mail: mooijm@worldaccess.nl.

Rens de Graaf, tel.: 071-5157501; e-mail: graaffcl@pi.net.

Liefhebbers van wintersport en/of muziek en dans, opgelet! U kunt het een en ander combineren. Van Fun Travel ontvingen wij nl. het volgende bericht:

Ahoj!

In de maand oktober wordt er weer een SKI-INN georganiseerd. Fun Travel holland organiseert ski-vakanties naar Tsjechië en heeft daarom ook een stand op deze beurzen. Wij willen Tsjechië nog meer promoten en vooral het gebied in Moravië, het *Beskydy-gebergte*. Hierin zijn we, naar eigen mening, goed geslaagd.

Vanuit dit gebied komt een cimbaal-groep met een danspaar. Een ieder die hen wel eens gehoord en heeft gezien, weet dat deze mensen ontzettend goed zijn.

U kunt ze zien en horen op 17 en 18 oktober tussen 12.00 en 21.00 uur en op 19 oktober tussen 10.00 en 18.00 uur in de IJsselhallen in Zwolle.

Ook zijn ze op 23, 24 en 25 oktober tussen 12.00 uur en 21.00 uur en op 26 oktober tussen 10.00 uur en 18.00 uur te bewonderen in de Brabanthallen in 's-Hertogenbosch.

Zowel in Zwolle als in 's-Hertogenbosch treedt de groep op bij de stand van Fun Travel holland. Info: 035-5824649. Graag tot ziens in Zwolle of Den Bosch!

NIEUWS VAN DE STEDENBANDEN

De Ronde Venen - Kolín

Vijf jaar stedenband De Ronde Venen-Kolín was voor het regionale nieuws- en advertentieblad De Groene Venen aanleiding op 22 augustus jl. een speciaal aan dit jubileum gewijd nummer te laten verschijnen.

Daarin komen vanzelfsprekend allereerst de beide burgemeesters aan het woord: mevrouw Zdenka Majerová van Kolín en de heer D.M. Boogaard van De Ronde Venen. De eerste is blij met het leren kennen van elkaars land en cultuur, met de samenwerking en met de vele persoonlijke vriendschappen

die zijn ontstaan. Collega Boogaard legt er de nadruk op dat het belangrijkste toch wel is dat de contacten leiden tot het begrip hoe belangrijk het is met elkaar te praten over aspecten van vrede en vrijheid en het organiseren van een leefbare samenleving.

Ook de heer Co Outshoorn, voorzitter van de Handelsvereniging Mijdrecht en nauw betrokken bij de stedenband, doet in het blad zijn zegje. Hij verwijst naar de jaren veertig en vijftig toen het in het gebied dat nu gemeente De Ronde Venen is, niet al te welvarend was en hij ziet een parallel met het Kolín van de jaren negentig. Maar ook dat daar gunstige ontwikkelingen gaande zijn en in een snel tempo. En vanouds is er een hoog cultureel peil en hij is blij dat het Kolínse Kmochorkest, dat daar een exponent van is, de lustrumviering zal opluisteren. Een viering waar ook de Handelsvereniging een stevige steen aan bijdraagt.

Drie volle pagina's vervolgens over het stadje Kolín en de geschiedenis daarvan. Voor het eerst in oude geschriften genoemd in 1261. Een snelle bloei als gevolg van de vondst van zilvererts. Daarna perioden van oorlog en verwoesting, branden, vervolgingen en pest-epidemieën. En toch is er nog veel ouds bewaard gebleven. Ook gebouwen die connectie hebben met de ooit grote en belangrijke joodse gemeenschap. De laatste tijd wordt er weer veel gerenoveerd en een deel van de stad is beschermd monument. Hart van dit alles het Karelsplein met tal van mooie en interessante huizen. Een St. Bartolomeüs-kathedraal, waarvan het oudste gedeelte eind dertiende eeuw werd gebouwd, een gemeentehuis uit diezelfde tijd, van oorsprong gotisch, ruim honderd jaar geleden gerestaureerd in Tsjechische renaissancestijl. Andere bezienswaardigheden zijn een fraai gerestaureerd pand waarin het regionaal museum is ondergebracht en het midden in de stad gelegen oude Joodse kerkhof, samen met dat van Praag een van de oudste bewaard gebleven Joodse begraafplaatsen van Europa. Het artikel is met een aantal foto's geïllustreerd. Evenals een ander stuk dat de inspanningen schetst die gedaan worden om het cultureel erfgoed van Tsjechië, zoals een historische stad als Kolín, voor de toekomst te bewaren.

Tenslotte in de Groene Venen ook nog een beschrijving van het muziekleven in de partnerstad, die lange tijd de woonplaats was van de componist František Kmoch (1848-1912). Kolín houdt zijn bekendste inwoner van toen volop in ere. De componist heeft in het regionale museum een herdenkingszaal, de muziekschool is naar hem vernoemd en natuurlijk heet de gemeentelijke harmonie František Kmoch. Kmoch heeft veel stukken gecomponeerd die zeer geschikt zijn voor uitvoering door harmonie-orkesten. Jaarlijks, in juni, wordt er het "Kmoch v Kolíně", het Kmochfestival van Kolín, gehouden, altijd afgesloten met een "monsterconcert", waaraan 1200 musici deelnemen om vooral composities van Kmoch te spelen. Slotstuk is traditioneel de mars "Kolíne, Kolíne", meegezongen door alle op het Karelsplein aanwezige toehoorders.

Dan de lustrumviering zelf. Die begon op 27 augustus met de onthulling door burgemeester Boogaard van een bordje met het wapen van Kolín erop, zoals dit op alle toegangswegen onder de bebouwde kom-borden "Kolín/(stadswapen)/Gem. De Ronde Venen" is aangebracht. En met een bijeenkomst voor genodigden in het gemeentehuis in Mijdrecht, waarbij door de burgemeester en anderen gesproken werd over de stedenband en de daaruit voortgekomen samenwerking en vriendschap.

Daarna was het tijd voor de officiële opening van de lustrumbraderie, die duizenden bezoekers

trok. Behalve veel plaatselijke ondernemers gaven ook collega's uit Kolín acte de présence met producten uit Tsjechië, er was een VNTS-stand en de hele dag door muzikale en andere optredens. Zoals van het hierboven al genoemde Fr. Kmoch harmonie-orkest.

Tijdens de drie volgende dagen werd het feest voortgezet. Vooral voor de vele gasten uit Kolín, die in groepjes konden deelnemen aan bezichtigingen van scholen en bedrijven, bezoeken aan Aalsmeer (bloemenveiling), Vinkeveen (boottocht) en Scheveningen. Er werd geluncht en natuurlijk kwam ook de muziek nog ruimschoots aan bod. Donderdag ging het orkest Fr. Kmoch naar Vinkeveen en de dag daarop naar Wilnis. Daarna volgde op zaterdagavond de sluiting van de feestdagen in gebouw De Meijert. Na een Hollands-Tsjechisch buffet was het woord weer aan de muziek. Brassband Concordia (uit het naburige Vinkeveen), het Regionaal Operette- en Muzikalkoor (Mijdrecht), het fanfare-orkest Viribus Unitas (Wilnis) en natuurlijk harmonie-orkest Frantisek Kmoch (Kolín) traden op. Voor de gasten was toen het moment van vertrek daar. Aan een grootse lustrumherdenking en -viering was een eind gekomen. Voorbij ruim vier dagen (soms) moeizaam communiceren, vaak met gebarentaal, niet voorbij echter gelegde of verstevigde contacten en vriendschappen. En daar gaat het bij stedenbanden in de eerste plaats om.

Martin-Hoogeveen

De Rodense Stichting Stedenband stuurde het jaarverslag 1996 toe. Daarin zegt het bestuur verheugd te zijn, dat veel contacten voortgang vinden en dat er steeds weer nieuwe plannen voor uitwisseling worden gemaakt. Het bestuur stimuleert dit waar maar mogelijk en verschaft de benodigde informatie. Er wordt contact onderhouden met The Association for International Cooperation in Martin, die in de Slowaakse stad actief is om uitwisselingen te stimuleren.

Het stichtingsbestuur is blij met de financiële ondersteuning die het gemeentebestuur verleent en vindt dat de stedenband in Hoogeveen leeft. Vele inwoners zijn er bij betrokken en hebben positieve ervaringen. Wel zijn er soms ook wel knelpunten, zoals de reisafstand en taalproblemen.

In 1996 was er weer de jaarlijkse uitwisseling van de mavo-scholen met het gymnasium in Vrútky en konden de contacten tussen de kerkgenootschappen in Hoogeveen en Martin geïntensiveerd worden. Ook noemt het jaarverslag nog speciaal de reisinformatiemiddag die in samenwerking met de VNTS werd gehouden en die honderden bezoekers trok. Behalve over reizen naar Slowakije (en Martin in het bijzonder) was er gelegenheid iets te weten te komen over diverse facetten van de zustergemeente. Een muziekgroep uit Martin zorgde voor extra vertier.

Taalactiviteiten Slowaaks en Tsjechisch: inventarisatie, informatie.

Alle informatie over taalcursussen Tsjechisch of Slowaaks, privé- en groepslessen, docenten en studiebegeleiders, tolken en vertalers, is zeer welkom bij dhr. D.J. Dragt; hij wil deze op zijn beurt graag doorgeven aan belangstellenden.

Ook voor informatie over leermethoden en hun geschiktheid voor zelfstudie kunt u terecht bij:

D.J. Dragt, Einsteinlaan 27,
7904 EA Hoogeveen;
tel. 0528-262915.

Vanuit Hoogeveen ging een delegatie later naar Dni Mesta Martin, de dagen van Martin, een festiviteit waarvoor ook de andere plaatsen waarmee Martin contacten onderhoudt waren uitgenodigd. Op het van 20 tot 23 juni gehouden feest was ook tijd voor een speciale raadsvergadering waarin burgemeester Faber van zijn collega Bernát de stadsprijs van Martin ontving, dit vanwege een bijzondere inzet voor de ontwikkeling van de internationale betrekkingen. Waarbij die van Martin met Hoogeveen als het meest intensief worden beoordeeld, omdat die nog wat meer omvatten dan alleen culturele contacten, zoals voornamelijk het geval is bij de banden met Jičín in Tsjechië en Kalisz in Polen. De Dni Mesta Martin-manifestatie was weer een extra stimulans voor het aanknopen van nieuwe betrekkingen.

In het verslag wordt ook melding gemaakt van de Stichting Internationale Kontakten Drenthe, die contact onderhoudt met de gemeenten die een stedenband hebben. Doel van deze stichting is de Drentse bevolking bewustmaken van de internationale ontwikkelingen op het gebied van vrede, veiligheid en milieu door het organiseren van uitwisselingen en het geven van voorlichting. In 1997 is begonnen met een Europaproject voor jongeren. Uit verschillende Oost-europese landen afkomstige jongeren discussiëren met leeftijdgenoten uit Drenthe over de toekomst van Europa, waarbij vooral milieuproblemen en mogelijke oplossingen aan de orde komen.

TOLK- EN VERTAALBURO TATRA (OOST-EUROPA)

"And now for something completely different...:"

GRATIS VERTALINGEN

UIT HET TSJECHISCH EN HET SLOWAAKS IN HET NEDERLANDS

Vertaalburo Tatra Oost-Europa wordt regelmatig opgebeld met de vraag om brieven van Tsjechische en Slowaakse vrienden en bekenden te vertalen. Als zulke documenten tegen de gangbare tarieven vertaald worden, kosten ze erg veel. Een brief van uw verre vriend kost dan al gauw 100 à 200 gulden.

Vertaalburo Tatra Oost-Europa organiseert tot het einde van het jaar de volgende unieke actie voor de lezers van AHOJ. Indien u een brief of ansichtkaart of briefkaart of iets dergelijks ontvangt in het Tsjechisch of het Slowaaks, mag u ons een kopie van het document sturen met uw naam, adres en de telefoonnummers (geen mobiele nummers), waar u meestal te bereiken bent. U mag ook een fax sturen. Stuur geen originelen, maar uitsluitend faxen of kopieën. Alles wordt na afhandeling onmiddellijk vernietigd. Vervolgens wordt u dan binnen ongeveer een week opgebeld door Drs. R. Kooijman, beëdigd vertaler Tsjechisch en Slowaaks, of door een medewerker. Wij bellen ú op, wanneer het óns uitkomt. Als we u aan de lijn hebben, lezen we u de vertaling 1 keer rustig voor. We gaan de vertaling niet dicteren, zodat u elk woord op kunt schrijven, want dat kost ons te veel tijd.

De verdere voorwaarden:

- * De inhoud moet een privékarakter hebben. De inhoud mag absoluut niet zakelijk zijn. U krijgt dus geen gratis vertalingen van correspondentie van hulporganisaties, stichtingen en huizenverhuurders.
- * De lengte van het document mag maximaal 2 A4-tjes zijn.
- * De tekst moet goed leesbaar zijn; we gaan niks "ontcijferen".
- * Het moeten éénmalige brieven zijn; we gaan niet uw correspondentie met uw Tsjechische of Slowaakse vriendinnetje op gang houden.
- * Vertaalburo Tatra Oost-Europa behoudt zich het recht voor om vertalingen zonder opgaaf van redenen te weigeren.

Tot slot: als u iets terug wilt schrijven in het Tsjechisch of het Slowaaks, kan dat natuurlijk ook. Of als u toch met spoed een Nederlandse vertaling van een privédocument wilt. In dat geval brengen we u echter de normale tarieven in rekening. Winst blijft het belangrijkste doel van de onderneming!

TATRA TRADE & TRANSLATIONS - OOST-EUROPEES (VER)TAALBURO

Knipmolenweg 29
NL-2807 DC Gouda
BTW-nr. NL0905.57694B01
Rabobank Gouda rek. nr. 1169.27968
Gironr. van de Rabobank 34435

Telefoon	0182 - 599144	(* +31-182-599144)
Fax	0182 - 599166	(* +31-182-599166)
GSM	06 - 53140089	(* +31-6-53140089)
Internet	tatra@pi.net	
K.v.K. Gouda	29038405	

VAN DE LEDEN

Rapportage onderzoek tweetaligheid.

In de begeleidende brief van 12 maart j.l. aan de deelnemers aan het door mij uitgevoerde onderzoek naar tweetaligheid onder Tsjechen en Slowaken in Nederland heb ik toegezegd in dit blad verslag te doen van de resultaten.

Besloten was niet meer dan 50 vragenlijsten te produceren en te verzenden, enerzijds om financiële redenen en anderzijds vanwege de overweging dat een groter aantal niet nodig was om een redelijk betrouwbare beschrijving van de problematiek te kunnen maken en vanwege te verwachten verwerkingsproblemen bij een respons van meer dan 50 vragenlijsten.

De oproep tot deelname, de vragenlijsten en de begeleidende brief werden met opzet alleen in het Nederlands geschreven omdat het beheersen van het Nederlands voorwaarde was om aan het onderzoek te kunnen deelnemen.

Om te beginnen was de respons op de 50 uitgezette vragenlijsten, zeker gezien het karakter van de vragenlijst en de door de respondenten te nemen moeite, met 92 % bijzonder hoog te noemen. Dat bijzonder hoge percentage correspondeert met de bijzonder enthousiaste ontvangst van het onderzoek in de Tsjechisch/Slowaakse gemeenschap in Nederland. Uit veel reacties bleek, dat het onderwerp tweetaligheid veel mensen sterk bezighoudt. Daarom waren de respondenten blijkbaar bereid om de 196 vragen te beantwoorden.

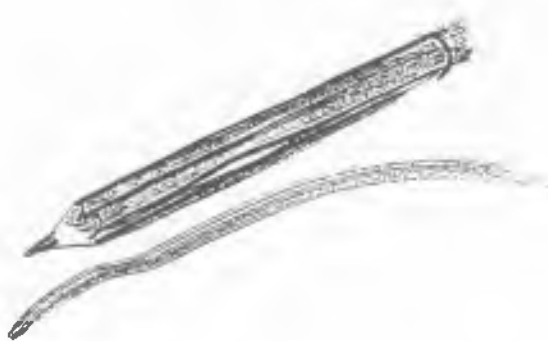
Slechts 4% was geboren in Nederland en 89% in Tsjechië. De nationaliteiten waren als volgt verdeeld: 15 mensen hadden zowel de Tsjechische als de Nederlandse nationaliteit, 15 de Tsjechische en 13 alleen de Nederlandse en 1 de Slowaakse. Verder woonden 24 mensen oftewel 55% al 21 tot 30 jaar in Nederland. Onder de respondenten waren relatief veel (50%) kunstenaars, leraren en artsen. Zij hadden in het land van oorsprong een beroep waarvoor een hogere opleiding noodzakelijk was. Voor hun ouders was dit nog meer het geval. Eenmaal in Nederland slaagden van de respondenten (samen 48%) de chemici, de artsen en de musici er het beste in om in hun eigen beroep door te gaan.

Verreweg het merendeel had voor het leren van de Nederlandse taal de motivatie om volwaardig lid te worden van de Nederlandse samenleving. Uiteraard kwamen andere motivaties ook voor. Over het algemeen was men tevreden of zeer tevreden over de eigen woon-, werk- en leefsituatie.

Het Tsjechisch werd in een groot aantal situaties door de Tsjechen nog veel gebruikt. Een klein aantal van de ouders wilde perse met hun kinderen thuis alleen Tsjechisch spreken om de kinderen die taal bij te brengen.

Wat betreft de beheersing van de Tsjechische taal was ongeveer 90% van mening die taal goed tot zeer goed te spreken, verstaan, schrijven en lezen. Met betrekking tot het Nederlands lagen die percentages iets lager. Vooral het schrijven van de Nederlandse taal sprong eruit (voor 27%) als iets dat hen minder goed af ging. Verder wilde zo'n 4 (verstaan) tot 14% (schrijven) van de respondenten zijn Tsjechisch wel verbeteren, terwijl die percentages voor het Nederlands tussen 38 (lezen) en 70% (spreken) lagen.

Op de vraag over welke onderwerpen en wanneer men het liefst in het Nederlands sprak werden als antwoorden gegeven: "over alle onderwerpen, over geloof, werk, zakelijke dingen, over Nederland en het leven hier, over politieke, wetenschappelijke, medische en psychologische onderwerpen, over die onderwerpen waarmee men in Tsjechië (nog) niet te maken had gehad zoals verzekeringen, hypotheek, tuinieren, drugsproblematiek, huisonderhoud, over actualiteiten, huishoudelijke dingen, over sport en school."

Op de vraag welke van beide talen (Tsjechisch/Slowaaks of Nederlands) men mooier vond koos 80% de eerste taal, terwijl 12% geen voorkeur had, maar niemand koos voor het Nederlands. Men zei o.a.: "Nederlands klinkt te grof in de oren, het Tsjechisch is rijk aan uitdrukkingen, melodieuzer, is vloeiender, klinkt zachter, bloemrijker, mooier, in het Tsjechisch kun je je veel genuanceerder in de liefde uitdrukken."

Bij de vraag welke taal men belangrijker vond koos 11% voor het Tsjechisch/Slowaaks, 61% voor het Nederlands, terwijl 28% geen voorkeur had.

Van de respondenten voelde 75% zich betrokken tot zeer betrokken bij ontwikkelingen van de Nederlandse maatschappij, terwijl 16 neutraal was, 7% nauwelijks betrokken en 2% helemaal niet. Op de vraag tot welke gemeenschap men zich rekende antwoordde 19% tot de Tsjechen of Slowaken, 14% tot de Nederlanders, 56% tot beide en 12% tot geen van beide.

Tenslotte werd duidelijk, dat (vrijwel) niemand er in slaagde in zijn of haar taalgebruik het Nederlands en het Tsjechisch/Slowaaks voor 100% van elkaar te scheiden. Het door elkaar halen van de twee talen gebeurde regelmatig en vooral in situaties waarin men geëmotioneerd was, wanneer men het had over situaties vroeger in Tsjechië/Slowakije en wanneer men voor bepaalde Nederlandse woorden in het Tsjechisch/Slowaaks geen juiste vertaling kende.

Met een aantal voorbeelden hiervan wil ik zonder het al te ingewikkeld te maken - deze rapportage, die uiteraard slechts summier kan zijn, eindigen:

- pindakaas, drop, hagelslag
- woorden van bepaalde groenten: andijvie, witlof, en ijsbergsla
- woorden als hypotheek, deurwaarder, drugsbeleid, en booreiland, afzuigkap
- namen van voor Tsjechen onbekende zoutwatervissen.

Tenslotte wil ik iedereen die aan de uitvoering van het onderzoek heeft meegewerkt van harte bedanken voor zijn of haar bijdrage. Het was hartverwarmend om zoveel reacties op de oproep in het verenigingsblad AHOJ! te ontvangen. Helaas kon ik niet iedereen die daarom vroeg deel laten nemen aan het onderzoek.

Voor het eerst in de geschiedenis van de Tsjechen en Slowaken in Nederland is hun attitude tegenover hun moedertaal, het Nederlands en het verschijnsel tweetaligheid nu onderzocht.

Met uw inzet en medewerking is dit mogelijk gemaakt.

Vera Isbrücker-Zítková

SLOWAKIJE:

beweeglijk als water

Slowakije, een land met rijk beboste bergen en valleien, waar talloze beken en rivieren hun weg vinden. Tot in de vruchtbare Donauvlakte de aarde voedend, als levensbron voor haar bewoners: Slowaken, Hongaren, zigeuners, Oekraïners. Voorts al sinds jaren gastvrijheid verlenend aan diverse allochtone groepen, waaronder Zuidslaven, die hun bestaan hebben opgebouwd aan dezelfde bron.

Sinds vorig jaar beweeg ik mee in deze smeltkroes van culturele verscheidenheid. Voor iemand met een achtergrond als volksdansdocente en danstherapeute een uitgelezen plek van creativiteit en uitwisseling. Een inspirerende kennismaking met mensen die hun land, hun gebruiken en identiteit koesteren als levend erfgoed. Hoe is het zo gekomen?

*Vrbica bij Lip. Sv. Mikuláš.
Houtsnede van F. Duša.*

OP WEG NAAR DE OORSPRONG

Anderhalf jaar terug vroeg een kennis (zij is kinderarts in Piešťany) of ik samen met haar een groep jongeren wilde begeleiden op een trektocht door Slovenský Raj. Oftewel het 'Slowaakse Paradijs', een beschermd natuurgebied in Oost-Slowakije.

De verbluffende schoonheid van dit gebied is pas natuurgetrouw voorstelbaar, als je daar zelf omhoog klautert langs de bruisende waterlopen.

Op weg naar de oorsprong van beweging, van de speling der natuur.

Springend over boomstronken, kiezels en morenen, temidden van veelkleurige flora en fauna.

De groep gaf me meteen het gevoel thuis te zijn. De manier waarop ze elkaar bij alles betrekken en tegelijk de ruimte laten. De oplettendheid om iedereen er bij te houden, want in je eentje kun je er uren gaans afdwalen. De kennis van en het respect voor de natuur. Ook het kleinste, op zich al sporadisch aan te treffen, zwerfpapiertje werd opgeraapt en meegenomen.

Tijdens een eerdere klimtour a deux door de Lage Tatra (een bergketen die eerder imposant dan 'laag' overkomt) passeerden we een groot gebouw aan de rand van een dorp. Dorpsbewoners vertelden ons wie daar woonden. Dat het huis net genoeg middelen had voor de materiële levensbehoeften. Maar er bleef niet genoeg over om met de gehandicapte bewoners creatieve activiteiten te ontplooiën.

Terugkerend met dit besef en met mijn affiniteit tot het land, vatte ik het plan op om als danstherapeute in Slowakije met deze mensen te gaan werken. Ik stuurde mijn projectvoorstel naar genoemde kinderarts. Zij zond het door naar een instelling voor gehandicaptenzorg in Bratislava.

INTEGRACIA

Er volgde een ontmoeting met dr. Krupa, een hoogle-
baar die tevens voorzitter is van de Slowaakse 'Ver-
eniging van Werknemers in de Institutionele en Soci-
ale Zorg' (opgericht in 1990).

Deze vereniging heeft als doelstelling de verbetering van de organisatie en de standaards van de gehandicaptenzorg en van het opleidingsniveau van de medewerkers. Het bestuur streeft er naar de gehandicapten gelijkwaardig en zoveel mogelijk zelfstandig te laten deelnemen aan de samenleving. Vandaar ook de titel van hun periodiek 'Integrácia'.

De initiatiefnemers van de vereniging geven er blijk van dat zij door eigen inzet en met beperkte middelen veel tot stand kunnen brengen. Zo hebben zij vanaf 1982, dus al zeven jaar voor de 'omwenteling', een indrukwekkend project vorm gegeven, volgens hun opvatting van integratie. Het betreft een centrum voor dagopvang en een gezinsvervangend tehuis te Bratislava. In 1990 zijn beide vernoemd naar een van de oprichters: prof.dr. Karol Matulay. Deze persoonlijkheid is inmiddels al over de 90 en bij iedereen geliefd. Hij is nog steeds actief betrokken bij het gebeuren in de instellingen.

ATYS

Wij verlenen allerlei diensten aan Nederlanders die Tsjechië bezoeken of willen bezoeken. Wij begeleiden grote en kleine groepen, individuele personen en ook gehandicapten.

Begeleiden bij zaken doen, bij koop of huur van een huis of grond. Het regelen van een advocaat, notaris, belastingzaken, vreemdelingendienst enz.

Ook een kuurbehandeling in Lázně Bělohrad kunnen wij voor u verzorgen.

Jana Typltová

Sv. Čecha 904

506 01 Jičín, Tsjechië

Tel. & fax 00.420.433.522 979

Vijf jaar geleden is een tweede project verwezenlijkt: 'Dom Betánia', een gezinsvervangend tehuis in Senec. Qua faciliteiten en aanpak fungeren het centrum en de twee tehuizen als voorbeelden voor de Slowaakse gehandicaptenzorg als geheel.

Vanwege de beperkte middelen is dat een doel op lange termijn.

De vereniging draait geheel op vrijwilligers en eigen fondswerving. Het werk kan beter voldoen aan de planning als er wat meer financiële armslag zou zijn, o.a. voor bureau-inrichting.

Het centrum en de twee tehuizen ademen een sfeer van 'zelf denken en doen'. Dat gebeurt in samenwerking met zorginstanties, familieleden, wijkbewoners, vrijwilligers en de cliënten zelf.

De indruk van zelfwerkzaamheid kreeg ik al in de eerste gesprekken met medewerkers tijdens een kennismakingsronde.

Qua activiteiten, begeleiding en therapie hebben de cliënten allerlei mogelijkheden om zich te ontplooiën. Zoals creatieve handvaardigheid, muziek, sport, huishoudelijke taken, zinvolle arbeid en ook recreatieve dans: stijl- en volksdans. De bewoners van 'Karol Matulay' hebben een volksdansgroep 'Javorcek', die optreedt in binnen- en buitenland. Zij doen dat -weer volgens 'integracia'- samen met 'Bezanka', een plaatselijke theater-volksdansgroep. Ze dansen vol overgave en bravoure, een levenslust uitstralend die aanstekelijk werkt.

Tijdens de kennismaking mocht ik een workshop 'Weense wals' bijwonen en werd ik ook gevraagd mee te doen. Het liep uit op een waar feest.

De visie op integratie, de open en gelijkwaardige omgang met elkaar, het 'zelf doen', de zin om allerlei mogelijkheden te verkennen: dat verklaart de bereidheid om ook danstherapie te beproeven, want dat kende men nog niet. Overeengekomen werd om medio '96 te starten met een proeve van danstherapie in het huis te Senec.

BEWEGING ALS TAAL

Het gezinsvervangend tehuis Dom Betánia was voorheen een recreatieoord voor partijfunctionarissen. Het is gelegen aan een meer dat 's zomers veel vakantiegangers trekt. In het huis wonen twaalf mensen met een verstandelijke handicap. Er is ruimte voor uitbreiding dankzij de onlangs gereedgekomen nieuwbouw. Als een familie doen de bewoners zelf alle huiselijke bezigheden en taken. Samen met de groepsleiding, het keukenpersoneel en de huisbeheerder. Familieleden, vrijwilligers en stagiaires nemen wisselend deel aan het gebeuren. De eetzaal dient tevens als therapieruimte.

De onbekendheid met danstherapie vergde een aanlooperperiode om tot structuur te komen. Ik had me goed voorbereid op de eerste sessie-ochtend: schema met wie, tijdstippen en duur; een gordijnafscheiding met de drukke gang.

Maar al vóór het startschot werd dat overspoeld door een waterval van creativiteit. Vanaf de ontbijttafel stortte men zich in de eigen voorstelling van dans. Verlevendigd door een hond kruip-door-sluip-door achtervolgd door twee bewoners, een vakantie-gast in zwembroek en met peddels die de kortste weg naar het meer koos, andere gasten die ijsjes uitdeelden aan de bewoners en vervolgens onopvallend van achter hun krantje het spektakel gretig aanschouwden.

De volgende dagen wilde niemand ontbreken op dit wekerend festijn. "Komt dat zien". Met mijn mond vol vaderlandse tanden waagde ik pogingen om de ruimte terug te veroveren voor danstherapie met de bewoners. Maar die zwoele zomer bleef het bij dansparties "met therapeutische werking".

Daarna kwam er meer lijn in de therapie, zowel individueel als in groepssessies. Danstherapie kreeg een vaste voor ieder overzichtelijke plek. Gezien de waardering voor de "Jam-sessies" bleef er een keer per week gelegenheid om met z'n allen de remmen los te gooien. De bewoners gingen ook zelf danshappenings op touw zetten.

Met mijn eigen handicap van gebrekkig Slowaaks merkte ik hoe creativiteit kan ontstaan juist door een beperking. Beweging kan taal zijn: de wisselwerking in dans, gebaren en mimiek.

Als vanzelf toonden de bewoners hun openheid voor beweging als basisbehoefte. Zo genoemde gehandicapten herkennen dans als bron van inspiratie, als een manier om hun eigenheid weer te geven. Ze laten zich dan weinig gelegen liggen aan de gangbare omgangscodes, de geremdheden van het "normale". Ze tonen wat ze in zich hebben aan mogelijkheden. Een scheppend vermogen dat meestal elke gedachte aan zoiets als 'handicap' doet vergeten.

Zo kan danstherapie helpen om houvast te vinden in de eigen persoonlijkheid en in eigen kunnen. Om van hieruit beter te kunnen optreden in het dagelijks leven.

MATKA

Een bewoonster, hier te noemen 'Matka', had bij een val van de trap haar been gebroken. De breuk herstelde langzaam. Ze liep op de zijkant van haar voet om minder pijn te voelen. Hierdoor leek de voet ook nog scheef te groeien. Ze zat in de put en had nergens meer zin in. Na vergeefse pogingen om haar motivatie op te wekken, beweerde ik dat er nog maar één mogelijkheid overbleef: dansen.

Ze schaterde het uit: alleen al de gedachte, met haar manke poot. Ze zwierde met haar armen en fantaseerde hoe je kunt dansen met één been. Tegelijk waagde ze een poging. Zo merkte ze dat er nog best iets kon met dat been. Het besef keerde terug dat ze veel meer in haar mars had. Vanaf dat moment ging ze weer meedoen met de anderen. Je kunt immers alles dansend doen: tandenpoetsen, stofzuigen, schuddebuiken enz.. Dit motiveerde haar bij het oefenen van haar been. Na enkele weken kon ze weer goed uit de voeten.

VOORBIJ AUTISME

De proefperiode in Senec werd wederzijds gewaardeerd. Afgesproken werd het project danstherapie uit te breiden naar de instelling Karol Matulay, voor een periode van 9 maanden.

In 'Matulay' ben ik gestart met een groep jongens met autistiforme gedragskenmerken. Sinds 1 september j.l. zijn daar andere groepen bijgekomen.

'Autisten' zouden zich moeilijk kunnen uiten, althans afgemeten aan het "normale". Maar het kan ook zijn dat de reacties vanuit de "normale" maatschappij aanwezige belemmeringen versterken, of zelfs mede veroorzaken. Bijvoorbeeld doordat deze mensen op voorhand worden uitgesloten van dagelijkse handelingen en andere activiteiten. Omdat ze het toch niet zouden kunnen. Ze kunnen dan geen ervaring opdoen en voelen zich teruggeworpen. Ook kan het zijn dat ze worden gedwongen tot oefeningen op een wijze, die niet past bij hun eigen voorkeur van optreden.

Als we uitgaan van het feit dat alle leven vele gedaantes en identiteiten kent, blijkt er veel meer mogelijk dan doorgaans wordt aangenomen. Uitgaand van die verscheidenheid is elk mens geheel compleet, met zijn eigen unieke aanleg en eigenschappen.

In mijn benadering ga ik daarom uit van de mogelijkheden van de cliënt en niet van beperkingen/'handicaps'. Een gelijkwaardige omgang geeft ruimte voor wisselwerking, eerder dan een houding als leider. Het gaat er om dat de cliënt zijn eigen dans gaat vormgeven; zelf kan worden en zijn. De therapeut reikt aan, inspelend op het karakter, de stemming en de interesses van de cliënt.

Als zo genoemde autisten af en toe 'lastig' zijn, of zich verzetten als iets niet mag, dan blijkt hieruit al dat ze wel degelijk een wil hebben. Die wil en energie zijn ook creatief in te zetten. Daarom probeer ik zo min mogelijk te verbieden. Liever doe ik mee als de cliënt iets gaat onderzoeken, bv. de antenne van de radio. Er is dan weinig kans op schade of ongelukken. De cliënt kan zo zijn wil volgen en leert om te gaan met prikkels en voorwerpen uit de omgeving. Gelijkwaardige omgang is ook vertrouwen schenken. Een cliënt liep tijdens een sessie naar een deur en deed die triomfantelijk open en dicht. Met dit gebaar gaf hij aan te waarderen, dat ik hem vertrouw dat die deur niet op slot hoeft. En dat hij weet hoe daarmee om te gaan.

Autisten schijnen zich nu eens stil terug te trekken, en dan weer heel beweeglijk te worden, meestal in een vast patroon. In beide gevallen schijnen ze in zichzelf gekeerd. Zelf heb ik ervaren dat ze heel goed weten wat er om hen heen gebeurt. Op basis van vertrouwen en erkenning gaan ze wel in op initiatieven. Ze gaan dan ook gevarieerder bewegen, maken oogcontact en laten zien wat ze in zich hebben.

ZIJN ZOALS JE BENT

Gelet op de eerste ervaringen kan danstherapie in Slowakije dunkt me blijvend aanslaan. Zelf heb ik al veel opgestoken van collega's en van de hele wijze van werken in en rond 'Matulay' en 'Dom Betánia'. Ook buiten het werk, zoals op de markt, in de tram, met collega's uit eten, dansen met de groepen 'Bezanka' en 'Lúčnica', daarna afzakkend naar een open buitencafé onder de sterren, de gastvrijheid van de burens in Svatý Jur, de uitstapjes met de bewoners zoals naar de Hoge Tatra: het zijn allemaal indrukken waardoor ik me in Slowakije thuis voel.

De mensen gaan met elkaar om op een manier die heel vertrouwd overkomt. Ze nemen de tijd om naar elkaar te luisteren, om er te zijn voor elkaar.

Ze vermengen zich ongeacht afkomst, opleiding, positie en voorkomen. Ook de oudere generatie doet volop mee. Er is een sfeer van begrip, rust en acceptatie. Je mag er zijn zoals je bent.

Actieve deelname, het 'zelf doen', is een ander opvallend kenmerk van de Slowaakse levenshouding. Hierdoor is men in staat met beperkte middelen toch van alles tot stand te brengen. Voor nieuwe ideeën en experimenten wordt ruimte gecreëerd, zoals ook blijkt uit het project danstherapie.

Men geeft je volop de gelegenheid om je draai te vinden. Steeds bereid om te helpen en te overleggen wanneer daar behoefte aan is.

Verder is mij opgevallen dat de kennis van de Slowaken over het Westen getrouwer en vollediger is, dan het beeld dat je hier krijgt van een Oost-Europees land als Slowakije, via de TV en dag- en weekbladen.

Hype-verslaggeving met het opgeheven vingertje onthoudt het Nederlandse publiek een waarheidsgetrouw beeld. Dat was al zo vóór '89. De rijke verscheidenheid van Oosteuropese volken en culturen werd doorgaans gereduceerd tot commentaren op 'het regime'.

Het systeem kende beperkingen, hoewel in Slowakije lang niet alles centraal was geregeld. Zo had en heeft Slowakije een veelvormig distributiesysteem met veel kleinere winkels en marktplaatsen.

Ook wat stelsel betreft kan hier gelden: in de beperking toont zich de meester. Juist door beperkingen heeft men geleerd om creatief om te gaan met zijn mogelijkheden. Die scheppingskracht herken je ook aan de cultuur en de kunsten. De Slowaakse theaters en concertzalen bieden een keur van producties van grote en kleine groepen van hoog niveau en qua prijs voor ieder toegankelijk. Tsjechische en Slowaakse films zoals 'Kolja' en 'Záhada' zijn van een ander gehalte dan de clichéproducties uit de Hollywoodkeuken.

Het zelfde verschil zie je bij gebruiks- en verbruiksgoederen, het transport en diensten. In het Westen wekt de overvloed van merkartikelen de indruk van veel keus en kwaliteit. In feite komen veel van die merken uit dezelfde fabrieken. Ze worden alle gemaakt volgens dezelfde massaprocessen en doorsneekwaliteit binnen E-normen. In Slowakije is er minder merken-illusie, en meer ambachtelijke kwaliteit. Daarnaast is er veel meer aanbod van onverpakte producten zonder merk en zonder chemische toevoegingen.

De kwaliteit van de 'jedálen' (volkseethuizen) is navenant. Wat betreft transport brengt het Slowaakse openbaar vervoer je naar elke gewenste bestemming. Ook de overige dienstverlening is gevarieerd en hulpvaardig. Heel wat van die diensten zijn in Nederland vaak niet meer beschikbaar, of niet meer betaalbaar voor iedereen.

POD ZVICINOU hotel restaurant

Uniek hotel 120 km ten noordoosten van Praag met Nederlandse leiding.

Door zijn exclusieve ligging is het hotel een prima uitgangspunt voor een onvergetelijke vakantie.

Voor meer informatie:
(en voor al uw vakanties in Tsjechië)

"Hotel Pod Zvicinou"
correspondentie-adres in Nederland:
St. Walburgbuitensingel 14
4001 ML Tiel
Tel. 0344-623 987

BEWEGING EN RUIMTE

Een deel van de jongeren wordt beïnvloed door westers aanbod van o.a. pop-muziek. Maar over het geheel genomen herkennen ze de verschillen en nuances en ze maken eigen keuzes. Ze waarderen de muziek en dans van eigen bodem, wat ook blijkt uit actieve deelname. De aandacht en de betrokkenheid zijn intens. Voor leerlingen en docenten van de 'Pedagogická a Sociálna Akadémia' in Levice (een opleiding voor de zorgsectoren) heb ik een paar keer een lezing en workshop danstherapie gehouden. Ook hier weer volop uitwisseling van ideeën, een enthousiaste deelname en uitnodigingen van alle kanten na afloop om mee aan te schuiven, tot 's avonds laat met een groep leerlingen op hun eigen plek. Een stijl die voor hen gewoon en vanzelfsprekend is, heeft op mij een bijzondere indruk gemaakt.

In Slowakije ervaar je ruimte, zoals de ruimte voor beweging en dans.

Voorts ruimte in de zin van geestkracht en spontane spiritualiteit.

Gelijk het landschap, vanuit de oorsprong: een land en volk beweeglijk als water.

Annette Kip

Voor meer info: 00421-(0)7-5971896 (vragen naar Annette Kip)
of in Nederland: 024-3567083 ; of 024-3224297

OPROEP (via Steunpunt Oost-Europa)

De Willem van der Berg zorgstichting te Noordwijk zoekt vervoer voor 16 rolstoelen naar Benešov (40 km ten zuiden van Praag).

Bereidwilligen worden verzocht contact op te nemen met het Steunpunt te Rotterdam, tel.: 010-4021580.

De VNTS dankt u bij voorbaat.

(advertentie)

KARLOVARSKA BECHEROVKA

**NU RECHTSTREEKS VAN
IMPORTEUR TE BETREKKEN**

**MINIMUM AFNAME 1 DOOS
VAN 12 X 0,5 LITER**

PRIJS:

f. 17,50 P/FL. INCL. BTW

U KRIJGT DE BECHEROVKA

ONDER REMBOURS THUISGESTUURD

REMBOURSKOSTEN: P. 25,25

VOOR INFORMATIE:

HOBA TRADING B.V.

NUNSPEET

TEL: 0341-252636

FAX: 0341-258607

VAN EN OVER TSJECHIË EN SLOWAKIJE

UIT DE KNIPSELMAP

* Stipjes op zelfs een zeer nauwkeurige wegenkaart zijn het, de dorpjes Sidonie en U Sabatů. Maar toch jarenlang in het nieuws, want sluitstukken bij de definitieve vaststelling van de grens tussen Tsjechië en Slowakije. In dat kader was ook een gebiedsruil nodig, waarbij het om totaal 452 hectaren weiland ging. Met helaas ook Sidonie (van oudsher Slowaaks) en U Sabatů (van oudsher Tsjechisch) daarin gelegen. In Sidonie vonden ze het prima, zo'n toekomstige indeling bij de Tsjechische republiek. Maar in U Sabatů werd verdeeld gereageerd.

38 Inwoners liepen te hoop tegen het wetsontwerp dat van hun dorp Slowaaks grondgebied wilde maken. Enkele tientallen anderen zeiden zich Slowaaks te voelen en de grenswijziging prachtig te vinden. Beide partijen vroegen de plaatselijke geestelijke voor een hun welgevallige beslissing te bidden, een wat moeilijke opdracht uiteraard. De tegenstanders gingen lobbyen bij het parlement in Praag en zij vonden gehoor bij de oppositiepartijen, zonder wier hulp de nodige grondwetswijziging nooit de vereiste tweederde meerderheid zou krijgen. Om uit de impasse te komen besloot de regering-Klaus de portemonnee te trekken. De klagende U Sabatů-ers krijgen smartegeld. Per gezin zal 2½ miljoen kronen worden uitgedeeld. En wie liever naar elders (in Tsjechië) wil verhuizen krijgt óók geld

plus de mogelijkheid daar een huis te bouwen. De wet is inmiddels aangenomen, maar een aantal dorpsbewoners is ontroostbaar. Zij willen hun grieven aan de Raad van Europa voorleggen. (de Standaard, Brussel, 7 augustus 1997)

* Grond kun je ruilen, met huizen en al zelfs. Waarom dan geen mensen, dacht de Slowaakse premier Mečiar begin september. Hij maakte van zijn hart geen moordkuil en stelde zijn Hongaarse collega Horn voor de ontevreden Hongaren die nu in Slowakije wonen naar Hongarije te laten emigreren en als tegenprestatie ontevreden Slowaken uit Hongarije in de Slowaakse republiek op te nemen. Aldus een bericht in de Volkskrant van 11 september, waarin ook staat vermeld, dat velen in Slowakije het een constructief voorstel vinden. Zo niet premier Horn die het idee "te beschamend voor woorden" vond. Ook in SLOWAKIJE zelf was niet iedereen opgetogen. Vertegenwoordigers van de Hongaarse minderheid reageerden verbolgen en meenden dat Mečiar nu toch echt moest aftreden. De Slowaakse critici van de regeringsleider noemden diens voorstel een "etnische zuivering" en gebruikten zelfs de historisch nogal beladen uitdrukking "Endlösung van het minderhedenprobleem".

De Volkskrant, die als een van de weinige kranten regelmatig berichten uit Slowakije brengt, gaat dan ook in op het feit dat de fel omstreden Slowaakse taalwet, die het gebruik van het Hongaars in het officieel verkeer verbiedt, door het Constitutionele Hof in Bratislava is geaccepteerd. Negen artikelen met in totaal twintig bepalingen waren door de oppositie aangevochten maar slechts één punt vond ook het Hof te ver gaan. Verzoeken aan de overheid mogen ook in het Hongaars geschreven worden, maar het antwoord wordt alleen in het Slowaaks gegeven. Dat is in overheidsgebouwen - ook mondeling - de enige toegestane taal.

Men denkt dat de regering de wet wel zal aanpassen volgens de wens van het Hof. Maar de oppositie gaat er van uit dat de beloofde aanvullende taalwet ter vastlegging van de (taal)rechten van de minderheden er wel nooit zal komen. Er zijn plannen de taalkwestie aan te kaarten bij het Europese Hof voor de Rechten van de Mens te Straatsburg.

Een regeringswoordvoerder zei de commotie onbegrijpelijk te vinden. Hij benadrukte dat de maatregelen niet anti-Hongaars zijn, maar de bedoeling hebben "de broze positie van het Slowaaks in de jonge republiek te beschermen".

Tenslotte gaf de Volkskrant een voorbeeld van zo'n taalmaatregel. Aan het eind van het schooljaar, de afgelopen zomer, kregen alle Hongaarsstalige scholieren hun rapport in het Slowaaks nadat zeventig jaar lang schoolrapporten tweetalig waren geweest.

De reisredacties van de Nederlandse kranten hebben Slowakije ontdekt. In de vorige AHOJ! kon een positief toeristisch artikel uit de Telegraaf vermeld worden en op 30 augustus j.l. was de hele pagina "Reizen" in de Haagsche Courant aan Slowakije gewijd. Waar de Telegraaf-redacteur niet al te veel Nederlanders hadesignaleerd zegt zijn HC-collega juist dat er in Slowakije opmerkelijk véél landgenoten komen. Zijn verslag is ook wat meer persoonlijk. Niet verwonderlijk, de auteur Bert Jansma haalde ooit zijn vrouw uit Spania Dolina, gelegen in het hart van Slowakije, bij Banská Bystrica.

Nu, twintig jaar later, zijn er nog steeds kantklossende vrouwtjes, zij het wat minder dan toen. Het café heeft speelautomaten nu, maar oude bewoners noemen hun dorp nog steeds het paradijs. Al is er wel een vrouwelijke burgemeester gekomen, die "het mooi kan zeggen maar tsja, niet van hier is". Bert Jansma citeert de in het toeristenwezen werkzame Irma, die de scheiding van Tsjechië en Slowakije positief benadert met: "Nu kunnen we eindelijk niet alles wat misgaat aan Praag verwijten. We moeten nu laten zien dat we het zelf kunnen". Waarna de schrijver opsomt wat het land als vakantie-land te bieden heeft. Vijf nationale parken, goede wandelkaarten voor sportieve voettochten, ook door de bergen, mooi gelegen en niet dure autocampings, skigebieden, meren, ijsgrotten en kuuroorden. Waar nu helaas nog maar weinig Tsjechen, Polen of Hongaren komen. En nog te weinig toeristen uit "het westen". Economisch gaat het goed met Slowakije, maar toeristisch is het nog een witte vlek op de kaart. Echt waard om ontdekt te worden. Er komen in verhouding al veel Nederlanders, vooral het type toerist dat nog iets wil ontdekken", aldus de geciteerde zaakgelastigde van de Nederlandse ambassade in Bratislava, Gajus Scheltema.

Op de reispagina wordt dan verder aandacht gegeven aan de enkele toeristisch interessante stadjes als Banská Bystrica (een mooi plein met daaraan gelegen monumentale gebouwen), Spišská Sobota (prachtig Sint Joriskerkje met schitterend zestiende-eeuws altaar van Meester Pavol van Levoča) en Levoča zelf, waar het hoofdwerk van Pavol staat, het hoogste (18,6 meter) gothische altaar ter wereld in de Sint Jacobskerk. Ook specifiek Slowaakse gerechten komen nog aan de orde. Zoals een herdersgerecht bestaande uit met gesmolten schapenkaas en kaantjes overgoten aardappeldeeg (bryndzové halušky) en "de zakken van Janošik", varkensvlees verpakt in een soort opgevouwen pannenkoek van aardappeldeeg met knoflook. Die Janošik, zo legt de Haagsche Courant uit, was een soort Slowaakse Robin Hood, die de rijken omstreeks 1700 ging beroven om hun geld aan de armen te kunnen geven en gewapend was met een "valáška", een bijl. Geconstateerd wordt dat je zo'n bijltje overal ziet staan "want in de afdeling prullaria bij de souvenirs heeft Slowakije nog veel in te halen".

Levoča, stadhuis en St. Jacobskerk

In de afgelopen zomer heeft de publiciste en historica Reinildis van Ditzhuyzen in de Haagsche Courant een serie artikelen geschreven over een aantal van de mooiste diplomatieke residenties die Den Haag rijk is. Op 15 juli j.l. was de Tsjechische aan de beurt en dat ging gepaard met een gesprek met Prof. Dr. Jaroslav Mihule, op dat moment nog ambassadeur van de Tsjechische republiek in Nederland. Prof. Mihule vertelt daarin heel blij met zijn residentie te zijn (geweest). Ideaal voor kleine concerten, een belangrijk punt voor hem als voormalig muziekhoogleraar. "Zo mogelijk geef ik ontvangsten een muzikale omlijsting en dat gebeurt dan in de "muziekzaal" op de eerste verdieping" zegt hij. Zo ging het onlangs ook bij de presentatie van het nieuwe Tsjechisch-Nederlandse woordenboek aan Staatssecretaris Nuis.

Dan over het pand zelf. In 1930 werd het voor 290.000 gulden aangekocht door de toenmalige gezant van Tsjechoslowakije in Den Haag. Sindsdien doet de grote villa aan de Burgemeester Van Karnebeeklaan dienst als residentie. Gebouwd in de jaren zeventig van de vorige eeuw was het oorspronkelijk het ruim bemeten woonhuis van Richard Leeuwenhart van den Bosch, zoon van een Gouverneur-Generaal van Nederlands Indië. Het interieur van de residentie is wat het

officiële gedeelte betreft de laatste tientallen jaren weinig veranderd. Klassieke meubels, kroonluchters en siervazen van Boheems kristal, fijne porseleinen beeldjes uit Karlovy Vary, alles aangevuld met enkele moderne Tsjechische schilderijen. De eetkamer met rode wandbespanning, lambrizing en een indrukwekkende eikenhouten gebeeldhouwde schouw met tegelwand, ziet er waarschijnlijk nog net zo uit als in de tijd van Van den Bosch, denkt Reinildis van Ditzhuyzen. Maar Prof. Mihule wijst ook op een nieuw element: een kunstig gevormde kristallen kop van Komenský. En voegt er aan toe dat ook de tuin nieuw is. "Die was verschrikkelijk verwaarloosd door de communisten; je kon er door de vele brandnetels en ander onkruid niet eens lopen". Zoals gezegd, voor de vroegere muziek-hoogleraar zit zijn korte diplomatieke carrière er inmiddels op. Het monumentale pand aan de Haagse Van Karnebeeklaan zal een nieuwe bewoner krijgen.

Dagmar Havlová-Veškrnová, sinds begin dit jaar echtgenote van President Václav Havel, heeft in een interview met het dagblad Mladá Fronta Dnes er haar ongenoegen over uitgesproken dat de Tsjechische wetgeving talrijke verplichtingen opsomt waaraan de vrouw van het staatshoofd moet voldoen, maar zwijgt over haar rechten. Dagmar Havlová zit het vooral dwars dat ze geen gebruik kan maken van het secretariaat van de president. Ook heeft het haar geërgerd dat ze pas na een speciale ministeriële maatregel kon gaan beschikken over een eigen bescherming. In het interview laat de presidentsvrouw weten dat zij haar rechten als "first lady" wettelijk vastgelegd wil zien. Deze "eis" heeft in Tsjechië nogal wat beroering veroorzaakt en draagt zeker niet bij aan het vergroten van de populariteit van de voormalige actrice, die sinds haar huwelijk met president Havel moet opboksen tegen de populariteit van en het respect voor diens eerste vrouw, Olga, die begin 1996 overleed, aldus de berichten in enkele Nederlandse kranten op 29 en 30 augustus jl.

Op 25 september was in enkele kranten te lezen dat het Internationale Hof van Justitie in Den Haag een uitspraak heeft gedaan in het aanhangig gemaakte conflict tussen Slowakije en Hongarije over de ooit als gemeenschappelijk project opgezette bouw van een waterkrachtcentrale in de Donau (het "Gabčíkovo-Nagymaros-project"). Het Hof besliste dat beide partijen ongelijk hebben en daarom verder moeten onderhandelen. Volgens de rechters had Hongarije het verdrag over het gebruik van de rivier niet eenzijdig mogen opzeggen. Maar ook Slowakije was in de fout gegaan door daarna het project alleen voort te zetten en zonder overleg het water van de Donau om te leiden en af te tappen. Daarom zullen de landen elkaar een schadevergoeding moeten betalen. Over de grootte daarvan heeft het Hof (nog) niets bepaald.

De waterkrachtcentrale bij Gabčíkovo levert inmiddels ongeveer 10% van de Slowaakse electriciteitsproductie, "schone" electriciteit welteverstaan, wat van de electriciteit van de andere centrales in Midden-Europa, waarvan de op bruinkool gestookte centrales momenteel tot de ergste vervuilers in de regio behoren, niet gezegd kan worden.

Bij de nog niet verwerkte knipsels vond ik er nog eentje uit NRC Handelsblad over de problemen met de beroemde Praagse Karelsbrug. En met name ook met de beelden daarop. Die sieren al een of meer eeuwen lang de bekendste brug van Praag en zijn een "monumentaal hoogtepunt uit het Europese cultuurbezit" en dat moet zo blijven, zegt de voorvoerder van de Associatie van Kunstenaars van de Karelsbrug, Roman Kotre, tegen de NRC-verslaggever. De beelden hebben oorlogen, het weer, zure regen en het communisme overleefd, maar tegen het massatoerisme zijn ze niet opgewassen. Ze brokkelen letterlijk af. Zeker de helft van de 32 religieuze beelden mist lichaamsdelen, attributen of stukjes bladgoud. Roman Kotre somt op: "Jezus mist de grote teen van Zijn rechtervoet, de heilige Gabriël is zijn vingers kwijt en Sint Christoffel houdt een afgebroken stok in zijn hand. Het ontbrekende is verdwenen in de (plastic) zakken van de toeristen-souvenirjagers. En dan zijn er nog vandalen die er vreugde in scheppen hartjes en namen op de sokkels van de heiligen aan te brengen of hun graffiti-kunst daarop bot te vieren. Tsjechische vrijwilligers lopen nu 24 uur per etmaal patrouille in een vertwijfelde poging verdere schade te voorkomen, maar hoe kunnen twee mensen duizenden toeristen in de gaten houden, zegt Roman Kotre (die er dus zonder meer van uitgaat dat alleen toeristen de boosdoeners zijn).

De kunstenaar denkt met weemoed terug aan het eerste jaar na de omwenteling van november 1989. Dat noemt hij de mooiste tijd in de liefdesverhouding tussen de Praagse kunstenaars en "hun" brug. Prachtig, vrijheid zonder toerisme. Daarna begon de ellende. Miljoenen kwamen naar Praag en vrijwel allemaal liepen ze over de Karelsbrug. En met hen kwam de commercie. Na twee jaar besloot het stadsbestuur iets aan de bestrijding van de uitwassen te gaan doen. De kunstenaarsvereniging mocht als beheerder van de brug gaan optreden. Er kwam een soort ballotageprocedure, die verkopers van bijvoorbeeld Sovjet-legerpetten of tuinkabouters het leven zuur wist te maken. Nu is het voornamelijk "toeristenkunst" wat de klok slaat. Variërend van schilderijtjes tot keramiek, alles met een hoog Karlův Most gehalte. De aanbieders, die zichzelf graag kunstenaar noemen, betalen per dag zo'n 250 kronen per vierkante meter voor hun standplaats. De commercie is nu draaglijk meent Kotre. Het tegengaan van vernielingen is een zwaardere klus, weet hij. Er zijn al, tot nu toe vage, plannen de beelden te verwijderen en naar een museum te brengen. Gipsen replica's zouden er voor in de plaats moeten komen. De kunstenaarsassociatie zou dit als een zware nederlaag ervaren, zegt de woordvoerder. Maar ook hij kan niet uitsluiten dat het eens zal gebeuren. Want de "marcherende sardines", zoals men in Praag de toeristenstroom noemt, zullen wel blijven komen. Sardines in mensengedaante. Niemand heeft ooit een echte sardine op het afbreken van een stenen teen of vinger kunnen betrappen en marcheren doen ze ook niet. Een dierenvriendelijke vergelijking dus.

Jan van Gastel

MUZIKALE NOTEN

Er is weer volop Tsjechische muziek te beluisteren en wel op: 25 oktober te Opitter (België). Vanaf 21.30 uur speelt daar **Střibrňanka** o.l.v. Vojtěch Horký. Info bij Jan Stijnen, tel. 045-531 42 02.

Op 26 oktober is **Střibrňanka** in Sint Michielsgestel, zij spelen in ontmoetingscentrum De Huif, Hortensiastraat 2. Organisatie: Drie Donken Blaaskapel. Info bij José van de Koeving, tel. 073-594 11 03.

Řespolanka is op 31 oktober te beluisteren in Roswinkel en wel in Theaterboerderij "De Noorder Bak", Roswinkelerstraat 81b. Aanvang 20.00 uur. Entree f 12.50. Info Herman van der AA, tel (0591-35 23 00.

Op 1 november speelt **Řespolanka** in Muntendam, zaal De Menterne, Julianaplein 1. Van 20.00 - 1.00 uur. Entree f 12,50. Organisatie Stichting R.A.C. Info Wibo Gruben, tel. 0598- 61 62 71.

Keramicka o.l.v. František Thuma is op 2 november in Hengelo tijdens de grote "Muzikantenparade" in het Expo-Center. Optredens zijn er tevens van "De Glanerbrugger Muzikanten" o.l.v. Geert Sprick en de Enschländer Musikanten. Aanvang 20.00 uur. Info Geert Sprick, tel. 0545- 27 31 27.

Op 14 november is **Túfaranka** o.l.v. Jan Bílek te Grijze gruben (Zld) en wel in café Griezegruben. Aanvang 10.30 uur. Info dhr. Krutzen, tel. 045-524 21 15.

Op 15 november is **Túfaranka** in Lamswaarde vanaf 20.00 uur. Organisatie Muziekvereniging "Vrijheid Eendracht", Entree f 10, =. Info Theo Kindt, tel. 0114-69 02 62.

Op 16 november speelt **Túfaranka** in Dinxperlo (Gld) vanaf 14.00 uur. Organisatie Blaaskapel "De Optimisten". Entree f 15, =. Info: tel. 0315-65 12 81.

(overgenomen uit clubblad *Amatinka*; H.G.B.)

WAT HET OOG STREELT

Tsjechische exlibris van de twintigste eeuw

Een overzicht van honderd jaar grafische kunst.

Van 27 september tot januari 1998 zal in het Comenius Museum in Naarden een unieke verzameling Tsjechische exlibris te zien zijn. De expositie is samengesteld uit een niet eerder vertoonde privé collectie. De collectie bevat exlibris van de belangrijkste Tsjechische grafici en kunstenaars van de hele twintigste eeuw. Mucha, Preissig, maar ook grafici al Konípek, Bouda en voor de modernste periode Born en Kulháněk zijn slechts enkele van de namen die vertegenwoordigd zullen zijn in het Comenius museum. Met deze tentoonstelling wordt een overzicht geboden van bijna honderd jaar Tsjechische grafiek.

Het woord exlibris betekent letterlijk "uit de bibliotheek (boekerij) van...". Het gedrukte exlibris fungeert als eigendomsmerk voor een bepaald boek. Op het exlibris is de naam van de eigenaar gedrukt. De afbeelding op de exlibris kan verwijzen naar de eigenaar, maar ook naar de inhoud van het boek.

Diverse grafische technieken worden gebruikt bij het vervaardigen van exlibris: houtsnedes, maar ook gravures, etsen, lithografie of

zeefdruk. Op een beperkt oppervlakte is op een exlibris grafisch en artistiek vakmanschap te bewonderen.

De Tsjechische grafische kunst geniet van oudsher een internationale bekendheid en reputatie. Het ontstaan van de nieuwe republiek Tsjechoslowakije in 1918 luidde vrijwel onmiddellijk een bloeiperiode in de Tsjechische en Slowaakse kunst, juist ook op het traditioneel sterke gebied van de grafiek. Gedurende de hele twintigste eeuw bleef de grafische kunst, en met name de toegepaste grafiek als de exlibris, op een hoog niveau met een internationale uitstraling. De Tsjechische exlibris en zijn exlibris-kunstenaars zijn tot ver over de grenzen vermaard om hun technische en artistieke kwaliteiten. Voor exlibris-verzamelaars en -liefhebbers is Tsjechië dan ook op dit gebied een bekend en geliefd land. Exlibris-congressen, een exlibris-museum en tal van andere activiteiten op het gebied van de exlibris-kunst tonen het belang aan van deze vorm van grafiek in Tsjechië.

Comenius - Museum

Voor vragen of informatie: Comenius Museum, Kloosterstraat 33, 1411 RS Naarden, Wendy F. Jansen, tel. 035-6943045, fax 035-6941949.

LOGEREN IN PRAAG

Wilt u verblijven in een gastvrij, professioneel en toch aantrekkelijk geprijsd familiepension op een mooie lokatie aan de westkant van Praag?

In het kort: elke kamer een eigen douche en WC, een ontbijt-buffet, eigen garage, binnen 20 minuten in het centrum, mogelijkheid van maaltijden. Bijzonder makkelijk te bereiken vanaf het vliegveld. Geschikt voor groepen, boven 20 gasten een aantrekkelijke korting.

Bel: Jarka van Unnik, 023-5846412 (privé) of 023-5832551 (werk) voor informatie en boekingen.

De componist van het Tsjechische volkslied

František Škroup (1801-1862), leven en werk, in Praag en Rotterdam

Een tentoonstelling in het Schielandshuis in Rotterdam

Van 16 november 1997 t/m 11 januari 1998

Škroup in Rotterdam?

František Škroup, de componist van het Tsjechische volkslied "Kde domov můj", heeft in het midden van de negentiende eeuw enige tijd in Rotterdam gewoond en gewerkt, als dirigent van de toenmalige opera. Hij is in 1862 in Rotterdam overleden. Hij ligt op Crooswijk begraven.

Škroup componeerde niet alleen "Kde domov můj", maar ook verschillende opera's en andere muziek. Hij was een belangrijke voorloper van Bedřich Smetana. Hij was 30 jaar lang werkzaam in Praag als concert-dirigent en als dirigent van de opera. In Rotterdam werkte hij kort, maar met veel succes.

In het Schielandshuis wordt met deze presentatie een beeld gegeven van Škroups leven en werk, van zijn betekenis als componist en musicus, zowel in Praag als in Rotterdam, door originele documenten, brieven e.d.

Veel origineel materiaal uit Praag

Het merendeel van de tentoongestelde objecten en documenten is afkomstig uit Praag. Vanuit de collecties van de Praagse musea zullen onder meer te zien zijn: schilderijen, foto's, persoonlijke herinneringen, documenten, manuscripten, partituren en affiches.

Van Nederlandse zijde zijn er objecten uit het Haags Gemeentemuseum en het Gemeentearchief Rotterdam. Het Historisch Museum Rotterdam toont de bronzen herdenkings-plaquette, die in 1934 is aangebracht op het huis aan het Hang waar Škroup heeft gewoond en dat in de Tweede Wereldoorlog is verwoest.

De tentoonstelling belicht Škroups leven en werk, toont de erkenning van zijn persoon en zijn werk tijdens en na zijn leven. Afzonderlijk komt "Kde domov můj" aan bod; het lied was immers al heel populair, lang voordat het in 1918 tot volkslied van de Eerste Republiek werd gekozen. En, natuurlijk is er ook iets van Škroups muziek te beluisteren.

Het initiatief voor de tentoonstelling is uitgegaan van de vorige ambassadeur van de Tsjechische Republiek in Nederland, Zijne Excellentie Dr. Jaroslav Mihule. Bij de voorbereiding van de tentoonstelling werkt het Historisch Museum Rotterdam nauw samen met de Tsjechische Ambassade, het Tsjechisch Centrum in Nederland en met het Nationaal Museum in Praag, in het bijzonder met het Museum van de Tsjechische Muziek dat daarvan een onderdeel vormt.

Na de presentatie in het Schielandshuis in Rotterdam zal de tentoonstelling te zien zijn in het Lobkovic-paleis in de burcht in Praag, van half februari tot half april 1998.

Het Schielandshuis is te vinden in het Centrum van Rotterdam aan de Korte Hoogstraat 31, 3011 GK Rotterdam. Tel. 010-217 6767. Het museum is vlakbij de Metrohaltes Beurs en Churchillplein.

Open: dinsdag t/m vrijdag van 10 tot 17 uur, op zaterdag, zon- en feestdagen van 11 tot 17 uur. Het museum is op maandagen en op 25 december en 1 januari gesloten.

Kees Plaisier

Carpooling

Carpooling

Carpooling

Gaat u naar Tsjechië of Slowakije en bent u bereid iemand mee te nemen? Of bent u op zoek naar iemand met een vervoermiddel die naar Tsjechië of Slowakije gaat?

Neem dan contact op met ons lid de heer H. Truin; hij heeft op zich genomen de gegadigden tot elkaar te brengen. De heer Truin is dagelijks telefonisch bereikbaar onder telefoon nr. 020-692 5770

ALLERHANDE

8e Tsjechië en Slowakije-dag - 16 november 1997.

Ieder jaar rond 17 november organiseert de Werkgroep Tsjechië en Slowakije van de Stichting Helias een studie- en ontmoetingsdag. Op deze datum brak in 1989 de revolutie uit die de muur tussen Oost- en Westeuropa neerhaalde. Op deze dagen willen wij ons verdiepen in de achtergronden van deze volken, als oriëntering voor het werk aldaar.

Dit jaar zal er speciale aandacht zijn voor Slowakije. Een klein land, dat de laatste tijd nogal negatief in het nieuws kwam, vooral door de politieke ontwikkelingen onder leiding van Mečiar. Wij zijn verheugd dat wij een bijzondere gast mogen verwelkomen uit Bratislava. Prof.dr. Miron Zelina is decaan van de Pedagogische Faculteit van de Komenius Universiteit in Bratislava. Hij is tevens onze partner in het opleidingsproject voor leraren aan de benedenbouw in Slowakije.

Op 16 november zal hij twee lezingen geven:

- Over de eigenheid en de opgaven van het Slowaakse volk.
- Over de ontwikkelingen na de scheiding, bekeken vanuit het perspectief van het onderwijs.

Verder staan op het programma: Inleidingen door Cornelis Boogerd en Jan Net, volksdansen met Tonnie Keer, muziek, tentoonstelling.

De dag zal worden gehouden in de Parcifalschool te Arnhem, Zwanebloemlaan 4, tel. 026-3213174. Om 14.30 uur gaat de zaal open, aanvang programma 15.00 uur.

In verband met de broodmaaltijd verzoeken wij u vóór 10 november aan te melden bij:

M. Paulissen, Pr. Margrietlaan 432, 3708 WP Driebergen of bij C. Boogerd, Bernhardstraat 47-2, 6707 CK Wageningen, tel./fax: 0317-417505.

De toegang is vrij, wij vragen u echter om een vrijwillige bijdrage i.v.m. kosten voor maaltijd en reizen van gasten. Wij hopen u te mogen verwelkomen op 16 november.

Stichting Helias (Cornelis Boogerd)

tsjechrent
cottages

Znojmo - Olomouc - Brno - Mor. Třebová - Jeseník - N. Jicin - Praag - Náchod
e.a.

Vakantie in schilderachtige (wijn of berg) streken.

Kastelen, meren, uitzichten, natuurparken, historische steden, monumenten.

Vrijstaande woningen of appartementen, van 2 tot 32 pers. Vele paardrij(les) accommodaties met uitgebreide mogelijkheden voor zowel de recreatieve als de sportieve ruiter. Hotels en pensions op de mooiste locaties. Woningen aan water, in dorp of stad en in bossen. Kwaliteit en scherpe prijzen door ons directe contact met de verhuurders. Tevens verstrekken wij u informatie over de gebieden. Onze vertegenwoordigers zijn in de directe omgeving aanwezig. Afwisselende landschappen met helder zwemwater en vele recreatiemogelijkheden.

Info: ma/za. tel. 0527-652830 / 0527-652145. 06-53811752 / 06-52997378. Fax. 0527-652101

Het maandelijks uitgeven van de Ledenbrief kost de VNTS een flinke duit. Door advertenties kunnen wij deze kosten drukken en u bereikt daarmee een gericht publiek in een oplage van ± 750 exemplaren. Onderstaand onze tarieven:

1/16 pag.	f 16,50;	5 nrs.	f 80,=;	10 nrs.	f 155,=
1/8 "	f 22,--;	" "	f 105,=;	" "	f 205,=
1/4 "	f 33,--;	" "	f 160,=;	" "	f 315,=
1/2 "	f 55,--;	" "	f 265,=;	" "	f 510,=
hele pag.	f 93,50;	" "	f 450,=;	" "	f 850,=

Voor nadere inlichtingen: Secr. V.N.T.S., Nieuwendamlaan 274,
2547 JR DEN HAAG. Tel. 070-3258679.